

مقام معظم رهبری (مدتة ظلة العالی)؛ یکی از نیازهای اساسی کشور فراگیر شدن ورزش همگانی میان مردم است و یکی از نتایج فراگیر شدن ورزش همگانی در میان مردم حل بسیاری از مشکلات اخلاقی جامعه همچون اعتیاد است.

(شرفنامهی مسئولین و ورزشکاران المپیک و پارالمپیک ۱۳۹۱/۸/۲۳)

وزارت ورزش و جوانان

Certificate of Oral Presentation

This Certificate is awarded to:

Mrs./Mr.

Dr Mohammad Keshtidar

For her/his kind contribution as oral presentation in the 1st National Conference of Analysis & Strategic Explanation of Iranian Supreme Leader in the field of Sport For All and Physical Activity.

9th - 10th December 2013

Tehran, I.R.IRAN

گواهی ارائه سخنرانی

دکتر محمد کشتی دار

سرکار خانم / جناب آقای :
این گواهی به پاس ارائه سخنرانی با عنوان:

راهکارهای توسعه زیر ساخت های ورزش های همگانی - تفریحی در ایران بر اساس مدل SWOT

در اولین همایش ملی واکاوی و تبیین راهبردی فرمایش های مقام معظم رهبری در حوزه ورزش همگانی و فعالیت بدنی، که در تاریخ ۱۸ و ۱۹ آذرماه سال ۱۳۹۲ در تهران برگزار گردید، به جنابعالی اعطا، می گردد.

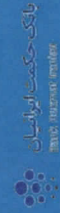
Dr. Ju-Ho Chang
TAFISA President

Dr. Ali Majdara

President of Sport for All Federation
I.R.IRAN

چشمه انداز فدراسیون ورزش همگانی:

"مرکز به سوی ایرانی فعال، شاداب و سالم با پوشش حداکثری مردم در ورزش تا افق ۱۴۰۴"

راهکارهای توسعه زیر ساخت‌های ورزش‌های همگانی - تفریحی در ایران بر اساس

مدل SWOT

محمد کشتی‌دار^۱

دانشیار دانشگاه بیرجند

چکیده

زمینه و هدف: اهمیت توسعه زیرساخت‌های ورزشی فضاهای روباز ورزشی در دنیا در توسعه ورزش‌های همگانی بسیار مهم است. اگرچه این مهم در بیشتر کشورهای اروپایی، با توجه به اهمیت آن، روندی رو به رشد داشته، اما این مهم بر اساس تحقیقات (قره، ۱۳۸۳) در کشور ما با توجه به وضعیت کنونی زیرساخت‌های ورزشی دارای نکات اساسی قابل تأمل می‌باشد. از این رو، هدف از پژوهش حاضر تدوین راهکارهای توسعه زیرساخت‌های ورزش‌های همگانی - تفریحی در ایران با رویکرد سیستمی می‌باشد تا در آن مؤلفه‌های توسعه زیرساخت‌های ورزش همگانی بررسی و ارتباط آنها در چهارچوب سه منظر ساختاری، عملکردی و اقتصادی با تکیه بر وضع موجود و مقایسه آن با وضع مطلوب بررسی گردد و نهایتاً راهکارهای اساسی به کم کردن فاصله بین وضع موجود و وضع مطلوب (نتایج سایر کشورها) ارائه گردد.

روش تحقیق: روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی می‌باشد که به صورت مطالعه موردی با بررسی وضعیت موجود وضعیت موجود و ترسیم وضعیت مطلوب ورزش همگانی در حیطه مطالعات استراتژیک انجام شد. جامعه آماری تحقیق شامل مدیران تربیت بدنی دانشگاه‌ها، مدیران ادارات ورزش و جوانان و همچنین تعدادی از متخصصین مرتبط با ورزش همگانی بودند.

در این تحقیق اطلاعات موجود از طریق سند کاوی، فرا تحلیل، اکتشاف و آینده پژوهی به دست آمد. در ابتدا وضع موجود زیرساخت ورزش‌های همگانی بر اساس مؤلفه‌های ساختاری (تدوین آئین نامه‌ها و مقررات حمایتی رشته‌ها و تسهیلات و تجهیزات ورزشی، تحلیل فضایی اماکن ورزشی و همچنین وضعیت سرانه ورزش کشور)، عملکردی (همگانی و آموزش) و اقتصادی (بخش‌های خصوصی و غیرخصوصی) بررسی شد. سپس مطالعه تطبیقی در بین کشورهای منتخب انجام گرفت. در مرحله بعد پیش نویس نقاط قدرت، ضعف، تهدید و فرصت در توسعه ساختاری، عملکردی و اقتصادی با استفاده از استراتژی SWOT بررسی شد. سپس تدوین نهایی فهرست نقاط قدرت، ضعف، تهدید و فرصت

^۱ mohammad_kash2002@yahoo.com

ساختاری، عملکردی و اقتصادی ورزش همگانی انجام و پس از آن نمونه‌های تحقیق پرسشنامه را بر اساس گویه‌های SWOT تکمیل و در نهایت تحلیل و اولویت بندی گویه‌های SWOT انجام گرفت. ابزار جمع آوری داده‌ها شامل استفاده از پرسشنامه، مصاحبه با افراد متخصص و صاحب نظر در ورزش همگانی، مشاهده، چک لیست، منابع و اطلاعات مکتوب، منابع اطلاعاتی آنلاین بود. پرسشنامه تحقیق پس از گردآوری گویه‌ها و ساخت ابزار در مطالعه موردی ثبات درونی آن $\alpha < 0.90$ محاسبه شد.

نتایج و یافته‌ها: نتایج نشان داد که سرانه کل کشور در حال حاضر در حدود ۷۴ سانتیمتر، برای هر نفر شهروند ایرانی می‌باشد. همچنین سرانه کل موجود ۵/۸۸۵ بوده که در صورت تکمیل پروژه‌های در دست اجرا برابر با ۷/۴۴۵ cm² می‌باشد.

نتایج تحلیل بر اساس مدل سوات در ابتدا نشان داد که یکی از نقاط قوت وجود فارغ‌التحصیلان در رشته تربیت‌بدنی و مشارکت تعدادی از آنان در توسعه زیرساخت‌های ورزشی از جمله سالن‌های ورزشی، فضاهای روباز ورزشی، گرایش تعدادی از بخش‌های خصوصی در زمینه ساخت و توسعه زیرساخت‌های ورزشی، و همچنین تمایل سازمان‌های مسئول جهت صدور مجوز می‌باشد. نقاط ضعف شامل عدم بودجه کافی و همچنین حمایت توجه کم مسئولین ذی‌ربط به ورزش همگانی، پایین بودن سطح ایمنی فضاهای ورزشی، فقدان نظام کنترل بر ساخت و نگهداری از امکانات ورزشی، توزیع نامناسب امکان ورزشی در سطح شهرها، کمبود فضاهای ورزشی در سطح شهر و روستا، کیفیت نامطلوب و فقدان برنامه جامع در این زمینه، عدم توجه به فضاهای طبیعی و مدیریت فضاهای روباز، توزیع و نقطه‌نمایی نامناسب فضاهای ورزشی در استان‌ها، عدم مدیریت فضاهای ورزشی روباز و طبیعی و فعال سازی آنان و همچنین عدم توجه به فضاهای ورزشی مورد نیاز بانوان می‌باشد.

مهم‌ترین شاخص‌ها در قسمت فرصت‌ها شامل مشارکت مدیریت شهری در راه اندازی محل‌های تندرستی و فضاهای ورزشی روباز بود و همچنین وجود خیرین و فرهنگ وقف در کشور، وجود مکان‌های روباز ورزشی نسبتاً فراوان از جمله دریاچه‌ها، کوه‌ها اردوگاه‌ها و زمین‌ها با پوشش گیاهی مناسب می‌باشد. همچنین اشتغال‌زایی‌های مربوط در کاربری فضاهای ورزشی روباز و سرپوشیده نیز می‌تواند به عنوان یکی از فرصت‌ها مطرح گردد. شاخص‌های تهدید شامل توجه بیشتر به ورزش‌های قهرمانی و کسب مدال به نسبت ورزش همگانی در نزد مسئولین در ارگان‌های دولتی و همچنین توان مالی پایین اقشار جامعه و افزایش روز افزون تورم در نهایت فقدان برنامه جامع حمایتی برای ساخت امکان ورزشی در کشور می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: ارتقا و توسعه زیرساخت‌های ورزش‌های همگانی در کشور نیازمند توسعه منابع انسانی، افزایش سرانه ورزش همگانی، به روز نگه داشتن تأمین امکانات ورزشی و گسترش مشارکت همگانی در آن و همچنین توسعه دسترسی به این امکانات و نهادینه سازی منطق هزینه - فایده است. پیشنهاد می‌شود برای رسیدن به این مهم:

۱. هم‌راستا با تدوین سند چشم‌انداز ورزش، سند چشم‌انداز توسعه زیرساخت‌های ورزشی و مشارکت در این برنامه و همچنین مشارکت فعالانه در کشور از تجربیات جهانی جهت تحلیل راهبردها و سیاست‌های آن استفاده کرد.

۲. با افزایش توسعه زیرساخت‌های ورزش همگانی به لحاظ جانمایی، انتخاب مناسب زمین با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)، نگهداری و نظارت و همچنین فعال سازی آنها و جذب سرمایه‌های خصوصی می‌توان راهبردی اساسی در توسعه زیرساخت‌های ورزش همگانی در کشور را سیاست‌گذاری کرد.

۳. پیگیری و اجرایی کردن ماده ۹، ۱۳، ۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه کشور مبنی بر استفاده از فضاهای فرهنگی و زیرساخت‌های ورزشی کشور برای توسعه زیرساخت‌های ورزش همگانی.

واژه‌های کلیدی: راهکارهای توسعه ورزش، زیر ساخت‌ها، ورزش همگانی، ورزش تفریحی.

چکیده

در میان گونه‌های «پارک‌های بانوان» به عنوان یکی از در فضای شهری تفریحی ورزشی فضاهایی نیازمند رابطه با حضور آن و برنامه ریزی فضاهای فراغت تمام ایران با آگاهی از شهرها اقدام کرد آزادی کامل به نشان داد که طرف شهری انجام شده مورد استفاده قرار پژوهش صالحی می‌تواند از طریق اجتماعی احداث جنسیت و تأثیر آن دلیلی بر افت کیفیت فضای خاص است می‌کند که اختصاص گیری از فضای سبز